

ANGOL CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ

1. A célnyelvi országok földrajza

Nagy-Britannia földrajzi fekvése

Nagy Britannia, az Egyesült Királyság és a Brit-szigetek meghatározása

Nagy-Britannia politikai egységeinek bemutatása (Anglia, Skócia, Wales) és Észak-Írország és a fővárosok

Államforma és demográfiai adatok (terület, lakosság)

A nemzeti jelképek, védőszentek s a hozzájuk fűződő legendák

Az Amerikai Egyesült Államok fekvése, természeti adottságai, földrajzi tájegységeinek jellemzői, természeti kincsei

Politikai adatok (államforma, terület, lakosság, államok száma)

A nemzeti jelképek

2. Történelmi ismeretek

2.1 A célországok korai történelme

Stonehenge, a kelták, a rómaiak, az angol-szászok, a vikingek

A normannok hatása

Arthur király mondaköre

Robin Hood legendája

Az Amerikai Egyesült Államok kialakulásának előtörténete. Észak-Amerika őslakosságának területi eloszlása, a legjelentősebb törzsek, életmódjuk és megélhetési forrásaik

2.2 A célországok történelme a 17. századig

VIII. Henrik és a protestantizmus

I. Erzsébet uralkodása; az angol reneszánsz kora

Az anglikán egyház létrejötte

Az Amerikai Egyesült Államok kialakulásának története

Az észak-amerikai kontinens felfedezése és betelepítése

A Mayflower története, az első telepesek

Thanksgiving (a Hálaadás ünnepének története)

Az első 13 állam megalakulása

A Függetlenségi Háború és a Függetlenségi Nyilatkozat (Thomas Jefferson, George Washington)

2.3 A célországok történelme a 19. században; az ipari forradalom hatása

A brit birodalom kialakulása, virágkora (a Viktoriánus kor értékrendje, a brit önelégültség okai)

Az Amerikai Egyesült Államok a 19. században

Az USA terjeszkedése, területi hódítások, szerződések vásárlások

19. századi vasútépítések és az aranyláz

Az ország mai területének kialakulása

Az USA nagyhatalommá válása

2.4 A célországok történelme a 20. században.

A gyarmati birodalom fokozatos széthullása

Nagy-Britannia szerepe a két háborúban

A Brit Nemzetközösség megalakulása

A királyság intézménye: látszat és valóság

Az Amerikai Egyesült Államok a 20. században

A 20-as évek Amerikája

Az USA szerepe a két világháborúban

A hidegháború; a vietnami és koreai háborúk értékelése

- Az USA, mint szuperhatalom
- 3. A célországok politikai rendszere**
 A modern brit politikai rendszer; a törvényhozó, végrehajtó és bírói hatalom felépítése és intézményei
 A legfontosabb brit politikai pártok jellemzői és történelmi gyökerei
 A politikai választások menete
 Az Amerikai Egyesült Államok politikai rendszere, a demokrácia intézményei; a törvényhozó, a végrehajtó és a bírói hatalom felépítése és feladatköre; a demokrácia biztosítékai: a checks and balances rendszere, az elnök szerepe
 A két vezető politikai párt jellemzői és történelmi gyökerei
 A politikai választások menete
- 4. Társadalmi viszonyok**
 A nemzeti tudat alakulása: született britek, bevándorlók, (multicultural society). Az ír és skót nemzeti tudat formálódása
 Az Amerikai Egyesült Államok a bevándorlók országa
 A legjelentősebb bevándorlási hullámok felsorolása
 Az „Új haza fogalma”: európai bevándorlók - európai toló- és amerikai húzóerők
 Az Ígéret földje: álom vagy valóság?
 Mozaik vagy olvasztótégely?
- 5. A célországok gazdasága**
 A brit gazdaság fejlődésének főbb csomópontjai (bekerítések, ipari forradalom, feltalálók és ipari találmányok, a gyarmatok majd azok elvesztésének szerepe a gazdasági élet alakulásában, brit gazdaság az ezred fordulón, nagy vállalatok, pénzrendszer, GBP vagy EURO, tőzsde)
 Az Amerikai Egyesült Államok gazdasági fejlődésének főbb csomópontjai
 Az USA gazdaságának növekedése a korai időszakban, feltalálók és ipari találmányok, a nagy gazdasági világválság, a gazdasági konszolidáció: F. D. Rooseveltt és a New Deal, az USA gazdasági élete az ezredfordulón, pénzrendszere és a tőzsde
- 6. Hagyományok, szokások, életmód**
 Tradicionális értékek és a brit életszemlélet
 Tradíció tisztelet és individualizmus
 A britek és mindennapi szokásaik
 A másság és a privát szféra tiszteletben tartása, tolerancia egymás iránt
 A törvény tisztelete, fair play elve
 A természet szeretete, vágyakozás a vidéki életre, állatbarátság
- 7. A vallás és az egyházak szerepe a célországokban**
 A vallás szerepe a modern brit életben. Az anglikán egyház, a katolikusok és egyéb felekezetek ezredfordulón
 Az Amerikai Egyesült Államok
 Az amerikai puritanizmus mai hatása, a mormonok, az amások, quakerek - protestánsok és katolikusok, zsidók és mohamedánok - vallási tolerancia vagy mégsem?
- 8. Tömegkommunikáció, média**
 A tömegkommunikáció forrásai: legjelentősebb újságok, és folyóiratok ismertetése, a nemzeti napilapok dominanciája, a rádió, és a televízió: a BBC függetlensége és pártatlansága; a média tömegformáló szerepe
 Az Amerikai Egyesült Államok
 A tömegkommunikáció forrásai: legjelentősebb újságok, és folyóiratok ismertetése
 A kereskedelmi TV csatornák, a hírcsatornák és a közszolgálati TV helyzete
 Pártatlan és független sajtó és média
 A tömegkommunikációs konglomerátumok megjelenése

9. Állami, vallási ünnepek és fesztiválok a célországokban

Állami ünnepek (Bank Holidays), vallási ünnepek és fesztiválok

St. Valentines Day, St. Patrick's Day, The Queen's Official Birthday

Halloween, Guy Fawkes Day, Remembrance Day, Karácsony (Christmas Eve, Christmas Day, Boxing Day), New Year's Eve

Az Amerikai Egyesült Államok: állami ünnepek, vallási ünnepek és fesztiválok; New Year's Eve, Valentine's Day, St. Patrick's Day, Memorial Day

Independence Day, Labor Day, Halloween, Thanksgiving, Christmas Day.

10. Turisztikai nevezetességek a célországokban

Legkedveltebb turisztikai látnivalók: London és környéke, Oxford és Cambridge, Stradford, York, Manchester, Liverpool stb. Edinburgh, Glasgow, Cardiff

Az Amerikai Egyesült Államok; a keleti part: Washington, New York, Boston, Philadelphia stb. a nyugati part: San Francisco, Los Angeles, Las Vegas etc. nevezetes

tájegységek: Niagara Falls, The Great Lakes, Grand Canyon, Death Valley, Alaska

11. Társadalmi berendezkedés, problémák

A jóléti állam The Welfare State

Az állami támogatásra, ill. segélyekre jogosultak: betegek, munkanélküliek, alacsony jövedelműek, gyermektartási támogatásra jogosultak nyugdíjasok stb.

Az egészségügyi ellátás helyzete

A szociális munkások hálóját segíti a rászorulókat, jótékonyági szervezetek, adományozások, önkéntes munka

Társadalmi problémák (bűnözés, munkanélküliség, a nők és a fiatalok helyzete a társadalomban (drog, alkohol stb.)

A hontalanok problémája

12. Oktatás

A brit oktatási rendszer sajátosságainak bemutatása (private and public education)

Az állami iskolarendszer és a magániskolák a decentralizáció elve, a vizsgáztatás rendje, megszerezhető vizsgák, beiskolázás 16 éves kor fölött

A brit diákélet, híres iskolák

13. Család – a brit családmodell

A brit családmodell gyengülése, a magas válások száma, a családon kívül született gyermekek növekvő száma, lakáshelyzet, az osztálytársadalom jelenlegi állapota (class consciousness) és hatása a mindennapi életre, szokásokra, társadalmi elvárások és etikett az otthon fogalma sajátos brit megközelítésben, szokások, elvárások

14. Sport

A sport jelentősége a britek életében; sportélet az iskolában és a lakóközösségekben

A versenyszellem, a sportszerűség, és a veszíteni tudás képessége

A legjellegzetesebb nemzeti sportágak (cricket, futball, golf, rugby és lóverseny)

A szervezett sportok (futball, kosárlabda és baseball) jelentősége az amerikai társadalomban: a versenyszellem és az esélyegyenlőség megtestesítői

A sport a kiegyensúlyozott élet záloga

A professzionális sportok: a durvaság és a túlzott anyagi ellenérték romboló hatásai

Az egészséges életmód és a sportolás: a rekreáció szerepe

15. Étkezési szokások

Étkezési szokások, az evés szerepe a britek életében

Vendéglátóhelyek: a tradicionális étterem, a gyorséttermek és a pub társadalmi funkciói

Nemzeti ételek. A brit konyha híre. Az angol sör

A magyar és a brit étkezési szokások és ételek összehasonlítása

16. Művészeti ismeretek – Zene és filmművészet

A 20. század könnyűzenei fejlődése, az Angolszász zene népszerűsége, a beat generáció és zenei irányzatok keletkezése, zene és politika: a protest song szerepe.

Amerikai Egyesült Államok

A könnyűzene százada: a musical, mint műfaj

Hollywood hatása, filmzene, a slágerek nagyjai (Ir. Berlin). Az 50-es évek zenéje, Elvis Presley és a rock korszak.

Zenei irányzatok Amerikában: a jazz, country, a gospel.

Egy brit és egy amerikai film bemutatása filmművészet kimagasló alkotásainak sorából.

17. Művészeti ismeretek - Kiemelkedő alkotók és alkotások az angol és amerikai építészetben, irodalomban

Híres katedrálisok: Westminster Abbey, York, Winchester, Canterbury stb.

Sir Ch. Wren és a St. Paul Székesegyház

A világi építészet: Hampton Court, Oxford, Cambridge stb.

Tate Gallery, National Portrait Gallery, The British Museum, National Gallery stb.

Amerikai Egyesült Államok

F. L. Wright munkássága

Washington, a megtervezett város

A Rockefeller Center és Manhattan

Chicago; a felhőkarcolók világa

Egy brit és egy amerikai író vagy költő életének rövid ismertetése és egy mű elemzése.